

ikke et Surrogat for Arbejde, men det er et Middel til at bringe Legemet i Harmoni og derved øge dets Skønhed og Sundhed og hvem skulde vel have mere Brug for Gymnastik end den vordende Moder. Jeg mener, at som Udvalget og Magistraten er enige om dens Indførelse paa Skolen, vil alle Forældre være glade ved denne Reform. Derimod finder jeg, at der er et stort Hul i Undervisningsplanen, som absolut maa fyldes og som let ved Omlæggelse af Timerne nu kan gøres, nemlig Indførelse af **Sundhedslære for Pigerne**. Ingen trænger i den Grad til Oplysning herom, som Pigebørnene fra de smaa Hjem. Allerede i 10-Aars Alderen maa de have Besked om Hudens og Haarets Pleje, om hele deres Legemes Renligholdelse ved Badning, og Besked om Badningsmaaden, den friske Lufts Betydning, Ventilation af Værelser, Kulde og Varme samt Næringsstofferne Værdi og Betydning for Ernæringen, for tilsidst at lære deres egen Legemsbygning og dets Funktion at kende, hvilket sidste især vil have den højeste Betydning i sædelig Henseende.

Den største Reform for Pigeskolens Vedkommende er Forslaget om Madlavnings- og Husholdnings-Undervisning som obligatorisk Fag inden for Skoletiden. Tanken er ikke ny, thi der er allerede i flere Aar bleven arbejdet energisk herfor af en Kreds af Mænd og Kvinder; men det er dog først nu, at det er gaaet ind i Folks Bevidsthed, at Madlavning er et Fag, som bør læres, og at Pigebørnene ikke er fødte Kokkepiger. Man har aldrig forlangt, at Mænd skulde være dygtige Skomagere, Skræddere, Tømrere eller Murere, uden at de har staaet adskillige Aar i Lære, hvorimod man har ment, at Kvinderne godt kunde være Kokkepiger, Vaske- og Strygejomfruer, Syersker, Skrædderinder, pædagogiske Opdragsker, Børneplejersker uden at have lært det. Alt sligt, troede man, var kvindelige Dyder, der blev lagt som Fæddergaver paa Pigebørnernes Vugger. Det er derfor et stort Fremskridt, at man har indset, det er en Kunst at kunne sammensætte Næringsstofferne, saa de bliver velsmagende og sunde Retter, og tillige saa forstandigt, at der ogsaa tages bestemt Sigte paa det økonomiske. Selv den mest elementære Madlavning kræver Tænksomhed, Orden og stærkt udviklet Renlighedssans, og derfor hævder jeg, at Madlavning **ikke** hører Barneskolen til, men bør lægges ind i Fortsættelsesskolen, og her er jeg enig med Skoleudvalgets Betænkning, som siger, at Fortsættelsesskoler er et manglende Led i Folkeskolens Organisation. Ja, jeg vil endogsaa gaa saa vidt at sige: Her kommer det mørkeste Punkt i vore Samfundsforhold. Der øves megen Uret i Samfundet, men ingen mere blodig end imod Smaaafolks Pigebørn, der i 14 Aars Alderen kastes udi Verden. Det er en sand Lidelse to Gange om Aaret ved Konfirmationstiden at se disse smaa, umodne Væsener, der gør deres Entré i de voxnes Lag, Drengene med Cigar i Munden, brovtende af deres Heltegerning: at drikke Masser af Bajere, Pigerne med de lange Kjoler sjaskende om Benene paa sig. Drengene gaar det dog nogenledes; de faar i Almindelighed en Læretid, i hvilken de endnu faar Lov til at blive betragtet som Børn. Men de uheldige Piger! for dem er det værre. Præsten har bildt dem ind, og deres Forældre har bildt dem

ind, at nu er de store, voksne Mennesker, som skal paatage sig en Gerning, hvorfor de skal have Kost og Løn. Og saa begynder den lille Pige sin tornefulde eller maaské snarere slibrige Bane. Af de Tusinder Konfirmander, der skal tage Tjeneste, er maaské én saa heldig at dumpe ind i et Hjem, hvor Husmoderen følger Ansvaret og siger til sig selv: nu har jeg faaet et Barn at opdrage; men de 999 bliver kun Kastebolde for Familiens Luner eller for deres egen Hjælpeløshed. I Almindelighed begynder den lille Pige med god Vilje, thi det er jo noget nyt, noget stort, hun gaar ind til, men det varer næppe en Maaned, før hun er demoraliseret, er bleven nævnis og fører det bekendte Ord i sin Mund: „Er Fruen ikke fornøjet, kan jeg gaa“ — og saa gaar hun bogstaveligt fra Plads til Plads. Maaské gaar hun endog ud om Natten og fra sin Plads, og paa et meget tidligt Tidspunkt finder man hende da paa Vestre Hospital, eller, hvad der er lige saa slemt, selv Barn endnu, sætter hun et andet Barn i Verden. Og med saadanne Væsener befolker man Samfundet. Man siger, der er ikke Mad nok paa Jorden til alle Mennesker; det er ikke godt at afgøre. Men hvad man med Bestemthed kan vide, det er, at naar man systematisk narrer Børnene for deres Forplejning og Lærdom og overskærer deres Udvikling i Barnealderen, bliver de aldrig modne, samfundsnyttige Borgere, der kan „dyrke Jorden, saa den yder, hvad den formaar“. Jeg vil derfor indstændigt bede den ærede Skoledirektion om at gøre et **Forsøg med Fortsættelsesskoler**, hvor saa ogsaa Undervisning i Madlavning bliver prøvet. — Kommunen vil let kunne overbevise sig selv og Staten om, at det er større Økonomi at betale Fortsættelsesskoler for Pigerne end at betale Pleje for dem paa Vestre Hospital, thi har de først været der, vil de sikkert oftere falde Kommunen til Byrde.

Lykkes et saadant Skridt som Indførelse af Fortsættelsesskoler, saa har vi gjort et stort Arbejde til at bygge Samfundet op.

Fru Elva Larsen

vilde som Arbejderkvinde og som den, der havde mange Erfaringer fra de fattige Hjem, bestemt raade til, at Madlavning lærtes i Barnealderen, f. Eks. fra 12 Aars Alderen, da Arbejderne ikke havde Raad til at beholde deres Børn hjemme i 14—15 Aars Alderen, og det Hjem var sørgeligt stillet, hvor Konen, som maaske havde gaaet paa Fabrikken siden Konfirmationen, ikke forstod sig det mindste paa at holde sit Hus i Orden eller lave Mad.

Fru Emma Jakobsen

havde ogsaa haft Børn i Kommuneskolen, men mente ikke, at Madlavningen hørte Barnealderen eller Skolen til. Skolen burde særlig tage Sigte paa Sprog og andre videnskabelige Fag, saaledes, at det begavede Barn af Arbejderklassen lige saa vel som andre Folks Børn kunde tage Præliminæreksamen fra Skolen.

Madlavning hørte efter hendes Mening ikke til indenfor Skolen. Det laa ikke for alle at lave Mad, mange Kvinder var nødt til at søge Erhverv i andre Fag.

Kommunelærerinde Fru Birgitte Berg-Nielsen:

Jeg er enig med Fru Meyer i, at Sund-

hedslære maa optages som Fag, men dette er ikke mindre uundværligt for Drengene end for Piger. Hvis Drengene kendte lidt til deres egne Legemer, behandlede de dem ikke som de nu gør. Med Hensyn til Husholdningsskoler har jeg i de senere Aar talt og skrevet saa meget om det at faa oprettet Husgerningsskoler for 14—15 Aars Pigebørn, saa min Opfattelse af disse Skolers Betydning er kendt nok. Efter at have læst Udvalgets og Skoledirektionens Betænkninger, tror jeg imidlertid ikke, især da Flertallet i Magistraten og Borgerrepræsentationen ikke er særlig villig stemt for Sagen, at vi kan vente at faa disse Skoler nu. Derimod tror jeg, der er Udsigt til, at Borgmester Hansens Plan om Husgerning i Afgangsklassen kan blive til Virkelighed, derfor er jeg glad for Borgmesterens Forslag; thi faar vi først Lov at begynde, selv om det bliver smaat, saa vil snart Undervisningens praktiske Resultater virke mere overbevisende om Sagens Betydning end al Tale og Skrift. Jeg vil dog haabe, at vi selv til et første Forsøg ikke skal nøjes med de af Borgmesteren foreslaaede 4 Timer, men at vi maa faa 9 (3×3) Timer ugentlig, da vi ellers næppe vil kunne faa Tid til Vask og Rengøring men maa nøjes med Madlavning. Naar denne Undervisnings Betydning gennem Prøven med Afgangsklassens Elever er godtgjort, vil uden store praktiske Vanskeligheder eller uoverkommelige økonomiske Ofre samme Undervisning kunne indrettes for 2den og 1ste Klasses Elever eller saa mange af dem, som er 13—14 Aar, saa at ethvert Pigebarn, uden Hensyn til dets Dygtighed i de øvrige Skolefag, faar Lejlighed til i det sidste Skoleaar at øve sig i Husgerning. Naar Undervisningen i Husgerning bliver lagt Kl. 10—1 for de Børn, der ellers gaar i Skole om Eftermiddagen, og Kl. 1—4 for de Børn, der gaar i Skole om Formiddagen, vil den ikke paa nogen Maade gribe forstyrrende ind i den øvrige Undervisning eller formidske dens Timetal. Selvfølgelig er selvstændige Husgerningsskoler med Undervisning hele Dagen at foretrække, men *det er mere praktisk at arbejde for det mindre Forslag, der kan virkeliggøres nu*, end for det større, som vi maa vente længe — uvist hvor længe efter.

Til Slut vil jeg blot spørge de tilstedeværende Forældre, om de er stemte for, at Barnets skolepligtige Alder forlænges til dets 15de Aar. Dette er nemlig nødvendigt, dersom Fortsættelsesskoler skal oprettes.

Kommunelærerinde Fru Louise Nørlund

mente, at Undervisningen i Madlavning og Husgerning rettest burde opsættes til Barnet var over 14 Aar og udtalte sig derfor til Gunst for Fortsættelsesskoler, hvor de af Kommuneskolens Elever, der ønskede det, kunde lære Madlavning og Husgerning. At gøre denne Undervisning til obligatorisk i Kommuneskolerne ansaa Taleren ikke for heldigt eller tidssvarende. Tiderne havde ført det med sig, at flere og flere Kvinder maatte søge Arbejde udenfor Hjemmet og vi gik sikkert en Tid i Møde, hvor Enkelthusholdninger erstattedes af Fællesskøkkener, og hvor den Anskuelse ikke længer var den raadende, at Kvinder fortrinsvis bør være Kokke- eller Stuepiger for Mændene. Derimod var Fortsættelsesskoler med Undervisning ikke blot i Madlavning og Husgerning men ogsaa i andre for Barnets Udvikling